

הנחות דיבית

କାହିଁ ଏହା କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ

גויירות חכמים זו מזו כמו שהביאו החtos¹⁷ מן הירושלמי פרק קמא דשבת¹⁸.

וכיון שרבותינו גורו על אשת חמיו מטעם שאמרנו, הרי היא שנייה ואין לה כתובה לא פירות ולא מונות ולא בלאות¹⁹. ופ' אעפ"י²⁰ פוסק רב נחמן בשם שמואל דהלהכה כר' מאיר בגירוטיו ואסור לאדם שישחה את אשתו שעה אחת בלבד כתובה, והכא היא מרוגלה ליה וקנסו אותה בכתבובה. ואפילו אם היה רצחה לכתב לה, לא שבקין אליה, כמו בשניה דבריהם²¹. ועוד דבר פשוט שאם היה אדם עובר על תקנת רבני גרשם מאור הגולה ציל והיה נשא שניית נשים, שהיינו כופין אותו להוציא, כ"ש העובר על גזירות רבותינו חכמי התלמוד. ועל כן נראה שיזכיא. העולב חיים אליעזר בן רבני יצחק נב"ה.

משמעותה לאוסרה מדאוריתא. ואין זה כחרוגהגדילה בין האחין דפ' משוח מלחה²², דהتم לא אסור אלא גידלה, אבל אינה גידלה בין האחין שרא, ה"ה גידלה שניכר שאינה אחותו, כגון שהוא זקנה ממש האחין, התם לא אסור לה אלא משוח שיסברו שהוא אחותם ולזה מסיק התם שלא כו"ר שיסברו שבת יתר קורא הכתוב בתו, ואם תחיר חרוגה יבא להתייר אחותו אעפ"י שכטב²³ להיא בת אביך, דכתיב²⁴ קרא אחרינה בת אשת אביך מולדת אביך. וגם דורות הראשונים לא חשו לאוסרה מטעם שכתחתי לעיל. ורבותינו שהיו בדורות שאחריהם חשו לך²⁵ ואסרו. וחרוגה, אפשר שלפי דבריהם תאסר, ומ"מ כיוון שלא מצינו להיא שאסרו אין לנו לאוסרה²⁶, דין למידין

סימן קפנ

משמעותו²⁷ דאמר הולכי לדבר מצוה פטורין בין ביום ובין בלילה, משמע אעפ"י שאין הולכים אלא ביום دائ בדואי ביממה ובלילה אפילו לדבר הרשות פטורין כדתני בבריתא. ועוד עובדא דבר חסדא ורבה בר רב הונא דגנו ארקטא דנהרא²⁸. ותימה אם יכולין לקיים שנייהם אמא פטורין, דاطו אדם שיש לו ציצית בגדי ותפלין בראשו ומזוודה בפתחו מי מיפטר בכך מאשר מצות עכ"ל. לשמא אין זה ראייה דפשיטה בשעה שאנו עוסקים במצבם אלא מקימה, שכן לא יפטר מכל המצוות. ומילא תוכיה שכלי יש עליהם מצות מילה וודוד אמר עליה מזמור²⁹ כשנכנס לבית המרחץ וראה עצמו ערום מכל המצוות ונזכר שהיתה מצות מילה בבשרו ואמר מזמור למינץ על השミニת³⁰, אלמא שהוו קיומ מצוה³¹ כתפלין שכראש וציצית שבגדנו³² ואעפ"כ חייבין בכל המצוות³³. אבל כשהתחילה לעסוק במצבה ולא גמר עסקו כגון שהולך למדוד תורה³⁴ או לשמעו דרשתו או להקליל פניו רבו, אפילו בשעת חנינותו ואפילו הגיע למקום שרצו לילך והתחילה ללמידה כל זמן שלא גמר לימודו הוא פטור מכל המצוות.

בטלונתא דרכה ורב יוסף בשומר³⁵ ספר³⁶ זצ"ל דין שומר אבידה פטור מפרותה דרב יוסף כל זמן שהאבדה בbijto כי אם כשמהעסק בה לצרכו, מdadamer תלמודא פ' אין בין המודר³⁷ פרוטה דרב יוסף לא שכחאה. ואני מבין, דפלוגתיהו דר'AMI ורב אסי דפליגי התם אמרתני³⁸ דהמודר הנאה מחזרו מהזיר לו אבידתו, חד אמר לא שננו אלא שנכסי מחזר או סוריין על בעל האבידה דידייה קא מהדר לה, אבל נכסיו בעל האבידה אסור אמרתני לא, דקא מתחני מפרותה דרב יוסף. וחד אמר אפילו נכסיו בעל אבידה אסורה אמרתני מהזיר דפרוטה דרב יוסף לא שכחאה, התם ע"כ פליגי כשהחזרו בשעה שמצוין האבידה מכיר את בעל האבידה ולאלאר יחוינה לו ולהכי קאמר דבזמנ מועט כזה לא שכחאה.adam אין מהזיר יודע בשעת מציאת האבידה של מי היא על כrhoתו יגבינה וכשיכריז ויבא המודר ויתן סימנו ע"כ יחוינה לו. ולכך אפילו יפטר מפרותה דרב יוסף כל זמן שהאבידה בbijto לא שכחאה התם כדפי³⁹.

ורש"י⁴⁰ זצ"ל פ"י⁴¹ דהולכי לדבר מצוה פטורין מן הסוכה אפילו בשעת חנינותן. וכתבו החtos⁴² זצ"ל, וכן

אלמן ודיי מפשות דר' רבני אין נראה כן. 13. סוטה מג, ב. 14. סוטה מג, ב. 15. שם י"ה, יא. 15*. בדר' בלבד. 16. עי' היטב בתומי שבת י"ד, א ד"ה תנא. (וע"ז קאי פ"ק דשבת שכ' רבני בסמוך וכמו שהואר לעיל סי' י'). וכ"כ בחולין קד, א ד"ה ומנא ובנדה לג, ב ורمتינה. 17. ל"מ שהזכירנו כן בשם הירושלמי. 18. י"ד, א תוד"ה תנא. 19. כדאמר ביכמות פה, א. 20. כתובות ס, ב. 21. יכמות כא, א.

סימן קפוג: 1. ב"ק נו, ב. 2. בתוס' שם ד"ה בהחיה ובב"מ כת, א ד"ה והרי ובתוכה כת, א ד"ה שלוחי. 3. נודים לג, ב. 4. שם בע"א. 5. עי' לעיל סי' קס"א ויקס"ג מה שהסביר המשיב שם ע"ז רבני. 6. בדר' ירושלמי. 7. סוכה כה, א ד"ה פטורין מן הסוכה. 8. שם ד"ה שלוחי. 9. שם כו, א. 10. שם. 11. כדאיתא במנחות לג, ב. 12. תhalim יב, א. 13. בדר' במקראי איתא-מצוות תפילין. 14. רבני לשוי לעיל סי' י"א דס"ל מצוות מילה מהיא מצוה נמשכת כלימי חייו ע"ש וכבהער' 6 שם. 15. עי' לעיל סי' קס"א מה שהסביר המשיב שם ע"ז רבני כאן ומשיכ' שם בהער' 29. 16. מדי' רבני משמע דגם בתית אייכא הך דינא דעוסק במצוות פטור מן המצוות וכ"כ ממש"כ להלן בסמוך, וכך והוא ברכבי אורה (ס"י ל"ח אות ז. ובהער' אחוי הגאנן שליט"א שם אותן ט') ובכעדי' שם (ס"ח) משיכ' בענין. [וע"ז פסקי תשובה (פיטראווסקי) סי' רס"ב בהער'

תשובות מהר"ח

סימן קפנ

אור זרוע

קעג

או נאמר כמו שיכל ליצאת מן הסוכהليل לדבר הרשות מתשבו עין תدورו, שכן פירשו התוס' ²² זצ"ל, הולכי דרכם ביום פטורין מן הסוכה ביום כל זה נפקא מתשבו עין תدورו שכשאדם הוא בביתו איןנו נמנע מילצת לדך עכ"ל. וכ"ש שמותר ליצאת מן הסוכה מטעם זה ולילך לדבר מצוה ²². ואחר שכבר התחילה לעסוק בדבר מצוה ולילך ללימוד או לשמעו דרשתו הוא פטור מכל המצוות עד שלמדו או ישמע הדרשה. ואפילו אם איןנו ירא להפסיד מצותו אם ילך לקים מצוה אחרת או יתן פרוטה לעני, כאשר כתוב רבינו באמרי זצ"ל, דאי כמו שתכתבו התוס' שלכך הם גנו ארקטא דנהריא דאי הוא טרדי בקיים מצות סוכה והוא מטרדי ממצוותן, א"כ אפילו לדבר הרשות נמי בגן אם היו באים לקנות שחורה והיו יראים אי מטרדי בקיים מצות סוכה ילכו הסוחרים ויפסידו, יפטרו מטעם תשבו עין תدورו שבשביל כך היו ישנים חוץ לביתם, אלא כאשר כתוב רבינו באמרי זצ"ל כן נראה ²³.

וכפי זה בחורים הולכים ללימוד תורה פטורים מכל המצוות כל זמן שהם בביתם, כרב חסדא ורבה בר רב הונא שהיו פטורים כל זמן שלא שמעו הדרשה ²⁴. ומ"מ אם ירצו לברך על הציצית ועל התפילין יכולין, מיד דהו אנשים שפסק ר"ת ²⁵ זצ"ל שהנשים יכולות לברך על כל מצווה עשה שהזמן גרם ²⁶ ולהכי יכולו להוציא בתיקעת שופר את החיבים, ולא אמרין כלל ATI הפטור אפילו מודרבנן ויוציא את החובך וכל ישראל ערכיהם זה בזה ²⁷ וכדר אמר בר"ה ²⁸ דכל הברכות אעפ"י שיצא מוציא.

ובפ"י מה שתכתבו יכול להיות דשומר אבידה יפטר מפרטה דבר יוסף כל זמן שהאכידה ב ביתו, שהרי התחילה לעסוק בה להחזירה ולא גמר עסקו

וכן משמע משלוןABA מאורי ¹⁷ רבינו זצ"ל שכח וצ"ל, והוא דעתיא ¹⁸ כתבי ספרים תפילין ומזוזות ותגריהן וגדרי תגריהן וכל העוסקין במלאתם לאתומי מוכרי תכלת פטורים מק"ש ותפללה ומכל מצות האמורות בתורה דברי ר' יוסי הגליל, שהיה ר' יוסי הגלילי אומר העוסק במצבה פטור מן המזווה, היינו דוקא בשעה כתיבה ובשעת מכירה וקנייה. אעפ"י שהיה יכול באונה שעיה להושיט פרוטה לעני או לומר לו קח פרוטה זו פטור, אעפ"י שהיה יכול לקיים את שניהם לוזה אצטיך קרא. אבל בשעה שהוא כתוב תפילין ומזוות שאינו יכול באותה שעה להתפלל או להניח תפילין ¹⁹ מפני שמתבטל מכתיבת, להא לא אצטיך קרא דמסברא הוא פטור כיון שאינו יכול לקים שניהם, דאמאי ניח מצוה שעסוק בה ויעסוק במצבה אחרת. וכן ר' חסדא ורבה בר רב הונא דהו גנו ארקטא דנהריא אעפ"פ שהיה יכולות ללבת לסוכה, משום הדואיל שהוא הולכים לדבר מצוה וудין לא הגינו לשם הווי כמוליך בהמת אבדה להשkontה דפטיר מליחן פרוטה לעני עד שישקנה, אך הם שbowו לשמעו הדרשה ולהקביל פניהם גלותא פטורים מן הסוכה עד שישמעו הדרש' ויקוביל פניהם ריש גלותא אעפ"י שהיה יכולות ללבת לסוכה עכ"ל. אבל התוס' ²⁰ כתבו דהכא נמי דהו גנו ארקטא דנהריא דאיירי בכ"ג דאי מטרדי בקיים מצות סוכה והוא מטרדי מצוותן ²¹ עכ"ל.

ועתה צריך ליתן טעם למה ניח מצות סוכה וילך לשמעו הדרשה, ולמה לא ילך לישן בסוכה ולא ישמע הדרשה הדועסק במצבה סוכה פטור מלשםו הדרשה ולהקביל פניהם רבו. ואם היה אך שהתחילה לילך לשמעו הדרשה ולהקביל קודם החג שעדרין לא התחילה במצבה הרוי ניחא, אבל כבר התחילה לקיים מצות סוכה מאייה טעם יצאו מן הסוכה לקיים מצוה אחרת.

שם שהאריך בה ובירי ורבינו ואכמ"ל]. 17. או"ז ח"ב סי' רצ"ט והובא בקיצור בהג"א סוכה פ"ב סי' ז. 18. סוכה כו, א. 19. תיב"ז הוסיף מהאו"ז שם וכחה"ש במוסגר כזה. 20. שם כה, א ד"ה שלוחי. 21. וכ"כ הרין בסוכה שם (יא, א מדרפה"ר) דודאי בשעה שהאכידה ב ביתו לא מיפטר דעוסק במצבה אמרין ולא מקים מצוה, אבל בעוסק במצבה אף אי יכול לקים האכידה פטור ע"ש. 22. שם כו, א ד"ה הולכי. 22*. עי' בתשובה ורבינו לקמן קצ"ז וכעהר' 5 שם. 23. עי' רשי' שם ד"ה הולכים לדבר מצוה שכ, אעפ"פ שאין הולכים אלא ביום ומשום דטרדי במחשבת המצווה ותיקונה פטורין מן המצווה עכ"ל. ולפ"ז שפיר יש לחلك בדבר הרשות ליכא ה"ט וכמוש"כ התוס' שם כה, א ד"ה ובבלחן. דבטרידא דרשות מיבעי לה ליתוביה דעתה ע"ש. עי' ערולין שם עד התוס' ד"ה שלוחי עמש"כ וצריך לומר וכו', שכ כן כי גiec רשי' בסוגיא דלקמן. וכונתו לדידי רשי' הניל, אך צ"ע דעתם רשי' לעניד' שונה מד"ה התוס' ותוס' ס"ל דמיפטרו משום דאי מטרדי בקיים מהו מיטרדי מצוותן, וטעם רשי' הוא משום דטרדי במחשבת מצוה כפטור חתן וצ"ע). וברבאכ"ה (סי' תרל"ה) הובא בהג"א שם (פ"ב סי' י') ובהגמ"י הל' סוכה (פ"ז אות ד') כי דמיפטרי אף בלילה משום דכשנחים וישנים להאנון יכולן ללחוץ לעסוק טפי הוו בכל לטוק מצוה ע"ש. וגם טע"ז שיך דזוקא בדבר מצוה ולא בדבר הרשות וזה אין להזכיר דהחילוק הוא דזוקא כמוש"כ האו"ז ודוק. ועי' לעיל סי' קס"א מה שהסביר המשיב שם ע"ז רבינו בזה. 24. עי' פסקי תשובה שם בהערות מש"כ בזה. 25. עי' עירובין צו, א ד"ה דילמא ובריה לג, א ד"ה הוא ובקיושין לא, א ד"ה דלא. 26. משמע מר' רבינו לדידי החולקים על רית וסל' זיין נשים מברכות על מעשהוז"ג, ה"ה העוסק במצבה הפטור מן המצווה אף אם רוצה לקימה אין לו לבך עליה ובפשיותו נראה זה ג"כ דעת ר"ש בן חפני גאון המובא בטדור (או"ח סי' ל"ח) ודי' הג' מהרל"ח שם דחויקם מאר (עי' שו"ת יב"א ח"ה או"ח סי' מ"ג אות ב'). אכן מדי' המאירי עירובין צו, א מבואר דיש לחק בזה דזוקא במעשהוז"ג נשים פטורות לגמרי מהם אין להם לבך עליהם דאי' יאמר וצונו, משא"כ היכא דפטור רק משום דין עסוק במצבה וכי שפיר יכול לבך אם ריצה לkeys מאחר ואני פטור מעצם מצוה ע"ש. ועי' בשו"ת דברי יששכר (או"ח סי' ז) שזן אי פטור עסוק במצבה הוה מדין דחורי או יותר ופשיט דהוה דחורי ולפ"ז ודאי דיכול לבך. ועי' שו"ת אכן שתיה (או"ח סי' כ"ב). 27. שבועות לט. א. 28. כת, א.

שמירת אבידה דהשミורה היא המצווה ומגנה תנהנה²⁹ ולכך הרי ש"ש. ורבה מדמה כך לכל הני ואומר דין הגאה זו שכר המצווה אלא מגורה מלך³⁰ הוא פטור. וכפי זה אז יש ראייה מההיא דעתדים³¹ דהלהכה כרב יוסף, דהו מצי לאוקמי פלוגתיתיו דרבAMI ורבASI בדרבה ורב יוסף ומוקי כ"ע כרב יוסף ופליגי אי שכחיא, ש"מ דהלהכה כרב יוסף. ולא יהא עתה ראייה מדפסיק תלמודא בכבא בתרא³² רבה ורב יוסף הלכה כרבה בלבד משדה עניין ומהצחה. ואע"ג דבכלול תלמודא אמר כמו שהוכחה ר"י³³ צ"ל מההיא דגיטין³⁴, הכאiani דרבashi דהו באתרא סבר כרב יוסף, שהרי הוא סדר התלמוד והוא מוקי פלוגתא דרבAMI ורבASI בדרביה שכחיא וכ"ע סברי כוחתייה. ולכך לא כלל אותו דפיגי בכוחתייה ורבASI כוחתייה. ואפלו אם הינו אומרים דפיגי כוחתייה דרב יוסף. ואפלו אם הנו ידני סבר כוחתייה, דאי תרוייה בדרבה ורב יוסף, חד מנינו סבר כוחתייה, דאי תרוייה כרבה Mai טעםם דמן אמר אין מחזיר מ"ש מעין ושופר.

ונם מה שהבא ר"י³⁵ צ"ל ראייה דהלהכה כרבה מדמסיק סתמא דתלמודא פ' האומניין³⁶ מחוורתא מתניתין דלא כר' אליעזר ולא מוקי לה במלואה ואין צריך למשכון דלכ"ע מצוה קא עביד, לא ידעתה מה מצוה יש בשמרות המשכן, בזה יש מצוה כשותפה במשכון ופחות ברכך מוחבו כעין דתנן התם³⁷ אבא אמר מותר להשכיד משכן של עני לאחרים ופחות תמיד מן החוב מפני שהוא כמשייב אבידה למועלם. וכשהוא בעצמו משתמש בו סבר ר' אליעזר דלאו מצוה קא ורב, אבל כשאין צורך למשכן אין שום מצוה בעביד, ובshall שעה מצוה בהלוואה לא בשמרות המשכן. ובshall שעה מצוה בהלוואה לא

הוטל עליו³⁸, מיידי דהו אשbeta דריגלא³⁹ שביהם השבת לא היה מוטל עליהם לעשות כלום דילך בדרך אין יכולם עפ"כ גנו ארקטא דנהרא. ולפר"י⁴⁰ צ"ל שאינו פטור מפרוטה דרב יוסף כל זמן ששומר האבידה בביתו אלא בשעה שעוסק בה לשוטחה וכיצד, אני מבין למה יחש שומר שכר על שמירתה שמצוה אינו נוטל שום שכר אלא שכר פעולתו שמוליכה להשkontה או לשוטחה, והלא האומנים אינם עושים שומר שכר מחתה שכר טרhom אלא בההיא הנה דקה תפיס לה אגריה⁴¹. ולפי איבעית אמא דפ' האומניין⁴² דמוקי לה כר' מאיר אמר שוכר⁴³ כנושא שכר וכדמחליף רבי בר אבוחה החם של הנאותו לכך הוא אצלו לבד⁴⁴ אע"ג דשקל אגר טרחיה הוי שומר שכר וכן שוכר⁴⁵, אבל הכא אינו שומרה בשbill פרוטה דרב יוסף ולכך לא יחש שומר שכר⁴⁶. ופ' ראווה ב"ד⁴⁷ אמר רב המודר הנה מהתוקע מהנהו פרוטה דרב יוסף. ובנדירם⁴⁸ תנא המודר הנה מהברו מלמדו מדרש הלכות ואגדות, ואמאי והלא מהנהו פרוטה דרב יוסף⁴⁹. ועוד וכי רבה לא יחשיבו שומר שכר אפילו אם הנהנה ממנו או יותר, כגון בשעה ששוטחה בא עני שהה לצריך ליתן לו מנה וכיוצא בזה א"כ יחש איז שומר שכר⁵⁰. ועוד וכי המוחל או המתביל עבר חברו דנהנה פרוטה דר' יוסף יחש שומר שכר על העבד. והקובע מזויה בבית חברו יחש שומר שכר על הבית והרבה יוציא בזה.

אלא בכל הני מודה רב יוסף דאיינו נהנה כי אם מן המൊן ולא מן המעין והשופר וכן כולם, לבך⁵¹ גבי

29. הינו דבכה"ג לא דמי ללבוש תפילין וכו' דהוה מקים מצוה ולא עוסק במצבה (עי' הערך 21). משא"כ מшиб אבידה חшиб עסוק במצבה כי' שלא השיבה ושומרה כדי להשיבה ואי' מקים מצוה בעלמא, אכן באיז שם מבואר להדייה דהנוגם דפיגי ארוי' וס"ל דמייטר בעסוק במצבה אף ביכול לקיים האחורה וכמוש"כ רכינו לעיל, מ"מ כי דbabida בכיה"ג לא מיפטר ולא חשיב עסוק במצבה ע"ש וצ"ע. 30. סוכה כו, א. 31. ב"ד נדי-דרבי. 32. ב"ד שומר שכר. 33. שם. 34. ב"ד שומר בכ"מ פ, ב. 35. תיב"ז הפטפי מכתבי. 36. הינו דתנתם מאחר ומשمرה בשbill כך הגם דאי' שכר שמייה אלא שכר טרחא, מ"מ חשיב ש"ש משא"כ הכא וכו'. 37. שהרי אינו נפטר מפרוטה דר' לשוי ר'yi לא בשעה שעוסק בה לשוטחה. 38. ר'יה כת, א. 39. עיי' תוס' שבאותה מ"ד, ב' ד"ה ורב, שהקשו כן וכו' לישב בשאותה הטענה לאו שמייה אלא שכר שמייה לאו שמייה אלא שכר שמייה וכו'. 40. לה, ב. 41. עיי' לעיל סי' קס"א בתשובה המשיב שם עדיר כאן במקביל להער' 35 SCI לו שבתו' שלנו הקשו קושיא זוז פלנינו למ"ד די' וע"ש משא"כ הוא לישב קושיא זוז וע"ש שווית יב"א (ח"ז יו"ד מס' סי' י"ט) שהביא קושיא זוז מתחנה יהודיה למחרי אשכני (סי' רס"ז) וע"ש משא"כ בזה ויל"ע עד' מדי' המשיב לעיל שם עדיר' ומשא"כ שם בהער' 37 ואכם"ל. 42. לד' רכינו בסמוך SCI דרביה SCI לאין נחשב שבאותה שעה ע"ש ובעין מע' דבר שאנו מתחכוין (אות י"ד) מה שביאר בזה. 43. ר'יה ש"ש ועי' תוס' שבאותה מ"ד, א' ד"ה שומר, שכטו דרביה SCI דמשום הנהנה פוטה לא יהא ש"ש ועי' תוס' שבאותה מ"ד, א' ד"ה שומר, שכטו דרביה SCI דמשום הנהנה פוטה לא שכחיא לא חשיב ש"ש ע"ש ויש להסתפק בכוננות בזה דאפשר דג"כ SCI דאי' בנגהנה מהך פוטה נטה שטיפל בה ונפטר מהך פוטה מ"מ לא יחש שומר ש"ש דמאחר ואינה שכחיא אינו נחשב כשר לה (ועי' היטב תוס' שם בע"ב ד"ה ורב) וכ"כ בנתיה'ם (סי' רס"ז סק"ג) שאף אם נפטר פעם מפרוטה דר'yi אינו ש"ש משא"כ ע"ש. אך עיי' בשווית הרובבי' (ח"א סי' תקייט) SCI דאפשר שאף רבה מודה שם נגנבה או נאכלה בשעה שהוא מתחפע בה חייב שהרי באאותה שעה פטור היה מלמתיב ריפטא לעניא ע"ש והיינו דלשוי' אפשר שרבה חולק ורק בזה SCI ומשום הנהנה אינו נחשב SCI אף בשעה שאינו מתחפע בה, אבל בשעה שמתעסק בה מודה רבה דחשיב SCI מאחר ואם יבוא עני באאותה שעה יפטר משום עסוק במצבה ועי' ב"ס' חס' ומשפט (סי' רס"ז) משא"כ בדי' הרובבי' ואכם"ל. 44. ב"ד-לcken. 45. נדי-לנהנה. 46. גניל'המלהן. 47. קיד, ב. 48. בתוס' שם וקידושין ט, א' ד"ה הולכתא. 49. עד, ב' והא קייל' הלכתא כרבה. 50. בתוס' ב"ק נו, ב' ד"ה בההיא ובכ"מ כת, א' ד"ה והו. 51. ב"מ פב, א. 52. שם פ, ב.

תשובות מהר"ח

באיין צריך. זה אינו, אלא גם מתחילה לא היה יכול
לחיות אלא בצריך, אלא דסחט החלמוד לא חשש לפреш
בין שבמסקנא צריך לפреш.

וכן ציריך לומר לפי ר"ח⁶¹ זצ"ל שגורס במלוה גוריך למשכון. ועל כרחיה מתחלה דאמר בדרכה ורב ווסף קמיפלגי ידע מבוכן דבציריך למשכון אייר', דהא המלוה על המשכון קתני ומוקי לה במשכנו בשעת הלואתו, ואם לא היה ציריך משכון אלא שהיה מאמיןו כללא משכון ואעפ"כ אין לך משכון, למה יחשב כשומר אבדה דהשתא ודאי לא עבד שום מצוה בשמירת המשכון אם לא שהיה משכירו לאחרים ופוחת. ושם גם לගירסת רשי"⁶² זצ"ל נאמר שכ' היה דעתו תחלה אלא שלא חש להאריך ולפרש כיון דבמסקנא לא קיימא הכלci. וככה"ג יש פ' המקבלי⁶³, יתומים אמרו אנו השבחנו בעבוק חוכם אומר אביכם השבחה דמיירி באפותיקי כדפי' זצ"ל וצ"ל ואעפ"כ לא פירש התלמוד עד בمسקנא דקאמר הכא במאי עסקיןן כגון דשויה ניהליה אפוטיקי.

יחסש ב שומר שכר על המשכון דמה עניין זה לזה⁵³. וכפי סברא זו شأنו מצوها בשמרית המשכון אז גם רב יוסף הוי מצי לאוקמיה פלוגתיהו דרי אליעזר ור' עקיבא דס"פ האומנין⁵⁴ בדsharpoyal ובשומר אבידה דכ"ע שומר שכר הוי מצואה קעביד, אבל בשמרית המשכון דלאו מצואה קעביד הוי שומר חנם ופליגי בדsharpoyal, אלא דסתמא דתלמודא דהיננו רב אשיה דהוא בתראה לא מסתכר ליה לאוקמא פלוגתיהו בدلא שי משכון שיעור זוזי דסתם מלוה על המשכון בדsharpוי שיעור זוזי מלוה. ומסיק⁵⁵ דרבבה תנאי היא⁵⁶ וכרכ' אליעזר ודרכ' יוסף ככ"ע. ויסבור רב אשיה דבשכר שימוש הוי שואל כרב יוסף דלאו מציאות⁵⁷ וכרב הונא דהמקיד⁵⁸. ולא היא בזזה הלכה כרב נחמן⁵⁹, אלא כרב אשיה דהוא בתראה. ומתחילה כשההספר⁶⁰ רצה לומר דבשמוד אבידה קמיפלגי, לא שיהא מצואה בשמרית המשכון, אלא בצריך למשכון ולכ"ע מצואה קעביד. ומסיק דבציריך למשכון ופליגי אי מצואה קא עביד. ואעפ"י לשון הספר דקאמר בצריך למשכון ממשמע דעת עתה איירוי

סימן קפד

השכים ומצא בה ביצה מותרת וሞקי לה תלמודא' בדיאכט זכר דודאי יצחה מאטמול רוכח וחוזה, דכל שחתשמישו ביום יולד ביטום, אבל אי ספנא מאראעא אסורה רישמא בליל יו"ט נולדה. ודוקא בדק אבל לא בדק מותרת דזולנן בתר רוכח ורוב התרגולות يولדות ביום.

אי לאו דמסתפינא הוי אמינה שמוטר ליקח ביצים מן הגוי ב"ט¹, ואין להושם מיעוט ביצים שנולדו היום, דניזל בתר רובא ורוב הביצים לא היום נולדו. ובאייסור ביצים אולין בתר רובא. שכחוב בס' המצוות² אהיה³ דברך בקינא של חרנגולה ולא מצא בה ביצים ולמחר

סימן קפה

תומפת שבת ויום הכהנים וימים טובים דאוריתא!
ונכתב בספר המצוות² דשיעור חוספה לא
נתפרש והרב ר' אברהם בר' עזריאל וצ'ל כתוב בערוגה³
הובושם⁴ שיש בירושלמי⁵ שצרך להוסיף שתי שעות⁶.

53. עיי לעיל סי' קס"א שהסביר המשיב שם עד"ר כאן וכ' נראה לפי שכל דתפיות המשכן אף כאשרינו צריך מן המשכן להשתמש בו גורמת לו מצות המלוה دائית לא הויל משכן לא היה מלוה לו ע"ש. 54. שם פא, ב. 55. שם פב, א. 56. עיי רשי' שם ד"ה לימה דבר יוסף תנאי. 57. שם כת, א אליבא דרא"ט שם ע"ש. 58. שם מג, א אמר רב הונא ואפי' נאנטו. 59. שם רדאמר נאנטו לא. 60. שם פב, א. 61. שמא פרש דמלואה צריך למשכן היינו שאינו רוצה להלוות לו בללא משכן, עיי חוס' שם בע"ב ד"ה במללה. 62. היינו לפי רשי' שם דמלואה צריך למשכן היינו להשתמש בו ע"ש ובתוס' שם. 63. שם קי, א. 64. בתוס' שם בע"ב ד"ה סבר.

סעיף קפ"ה: 1. וככ"כ ריבינו לעיל סי' ב"א ע"ש ובהע"ר 4 שם. 2. סמ"ג לאוין ע"ה (כה, ג). 3. ביצה ז, א. 4. שם.

סעיף קפה: 1. כ"ה דעת רוב הראשונים, ע"י ר"ף יומא (ב, ב מדרפה"ר) חוס' ברכותכו, א"ד ד"ה דרכ ובכחותם מז, א"ד ד"ה דמסר סמ"ג (עשין ל"ב) אוין (ח"ב סי' י"ד) ומבחן בתה"א שער אבילות ישנה ורא"ש ברכות (פ"ד סי' ו) ועוד, אך דעת ר'ית בתוס' ר'יה ט, א"ד והרבי עקיבא, דאיינו אלא מדרבן וכמוש"כ באוין שם בדעתו ע"ש. (ובכ"ר הרמב"ם ע"י מ"מ פ"א משבית עשור ה"ז וככס"מ פ"ה משבת ה"ג שכ' דמדרבנן נמי ליל, אך ע"י בתשרי הורדב"ז חיב לשונות הרמב"ם סי' קי"ג ואכמ"ל). 2. סמ"ג שם.

3. בנד"ב' עוגנת. 4. ח"א עמ' 224 – 186 ע"ש. 5. בירושלמי לפניו לנו"ן דיז' עז"י מהרצ"ח מגילה יב, ב' ובשות' אמרינו בינה שלו ע"מ, תחצ"ב סי' ב' ובמש"כ אפטובייטר בס' מבוא לאביבה העמ' 276 מש"כ אוזות היירושלמי שהוחזרו הקדרמוניים] ובעורגת הבודשים שם ע"מ 186 הביא עניין' מס' הכבוד. ועי' בהגותה ומנהגים שסביר סי' מנוהגים לר' איזיק טירנא (עמ' י"ט) שכ' כן בשם ס' בשור על גבי גחלים (המיוחס לאחד הגאנונים) וככ"ה בהלכות ומנהגי מהר"ש (סי' קס"ח) וע"ש הער' 2. 6. וככ"ה בדורותש ריבינו (מהדורותינו סי' י"ב וצרך אדם ובמהדר' לנגה עמ' 41) בשם אמרו רב' ע"ש, אך לפניו בערוה"ב שם עמ' 186 בשם ס' הכבוד כי דריש להוטסף שעה, ובכ"מ 224 כ', רכבים אומרים חוס' מחול על הקודש שלפני שעה וכן לאחריה, ע"כ. (וע"ש שחילק ע"ז וכו', וא"ג דהאי לא פירכא היא וכו' אפס' התוספת אינו שעה, אלא חצי שעה לפני וחצי שעה לאחריה). והנה ברור שג' ריבינו בערוה"ב היהת

עלין המודדים

סוכה

קושיא א

ל בענין עומק במצוות סוכה ותלמוד תורה

תנה כלל גדול בידינו הדעוסק במצוות פטור מן המצוה מבואר בסוכה (ב"ה ע"א) ושלוחיו מצוה פטורין מן הסוכה. ובגמ' מבואר דילפין רין זה מקרה "בשבך ביהך" פרט לעומק במצוות או מהא דעתשי ארונו של יוסק פטוריין הי' מהרבבת הפסה.

ונמסכת שבתอาทא (י"א ע"א) דמפרשין מה"ה לкриאה שמע ואך ר' שעמzion

בר יהאי והברוי שחוותן אומנהן.

נ"ז" רהגה בסוגה (רף כ"ה ע"א) בהא דאמירין דשלוחי מצוה

פטורים בגין הסוכה. בתב רב"ש שלוחי מצוה הולבי בדרך מצוה בגין למלמד תורה. מבואר בדבריו בסוכה (רף ב"ז ע"א) הרבה חסדא ובה ב"ד הונא כי הוי עילית בשbeta רינלא לבי ראש גלותא ובתב שם רב"ש שלוחי מצוה אין שבאגנו לשפטיע הררשא ואבלו מהוין לסוכה הרי דההולך למלמד תורה טהור מן המצוות. ולבוארה עצ"ם מי שא לומד תורה שמתבסק לך"ש מהולך למלמד

לישור רתירותים סעוני ספרה

דשלוחי מצועה בסוכה (רכ ב"ה) והחן רפטור מ"ק"ש (ברבורה דף א') ובדו' כל מצועה שמנעה תדר ב"ה פשטוט דבוגנה התורה שיקי'מווה בשעה שענוו עזזה בשאר המצאות. ולפי זה נראה פשטוט דההילך בדרך ללימוד תורה באמות נושא מון הסוגה ומבל המצאות דהיליבא או אנגה מצועה תמדיה ולא גרע משיאר

מצועה שביהם פטו'ן המצאות ורק העוסק בתורה הייב למצאות בין' של מצועה היא מהויב ב"ה ודי' בזוה. ועי' בזה בקה"י ברכות.

תירץ שלישי

מיין בקבוץ העדרות יבמות (ס"י ה"ע) זיל' נראת דראך לבטול מה"ה שביל קioms מצועה, אין דעם מישום דעתויה מפע קיומ מצעיה אורה ובמגואר בשגונות אלה להנרב'א בראש מסכת פאה דבל מיילה של הורה עצמה ובמגואר בשגונות אלה צראך למסיק לבטול מה"ה עצמה בפני עצמה היא ומצעא שבאשד הוא מפסיק מלימודו אין באן ביטול מצועה קרי'ה שמע שריה היא היבינה מאשר לקיים דעריך לקיים והפסק של מעשה גמישך, דבל בגע שעמד בפרט, א"כ אמרין דעריך לאו מצועה קרי'ה שמע שריה היא היבינה מאשר לקיים מזואה הרה, ואין וכל רבי האדים הבהירים ומשום דהויב ה"ה אנגה תלה על האדים ראנו מבלתי מצועה טפנו הברהה אלא שגעגע מלקיים מזואה הרה של תלמוד תורה משום מצועות קרי'ה פנו' ובטל מעשיות צרכי'ו דקרא בחיב' ואספה רגנק אבל בשעה וזהו צראך לעשוה מלאבתו או אינו מזוייב כל' ב"ה וכו' ומגואר מדבריו בשעה שעוויא עסוק בעניין הבהירים אין מצועה בה"ה. ועי' בזה בקה"י המשא'ב' ר' ר' שהייב במו' שענברא.

פאלט

תירץ שני'

ויזר י"ל דבין' דמצאות הלמוד תורה מצועה תמדיה היא אין לה שיטור וטנן מנוסים אלא מצועה בבל עת ובבל שעיה אי אפשר שתהרכה והפטור את כל המצאות דהילא רט"ה מצאות עשה נחן הקב"ה וMRI'יק'ם אם יעסוק בהורה בכל שעיה במצוותה, ולא יתבונן שיטול כל מצועה הורה לעולם, מפני מצועה ה"ה, וע"ב נראה דמצועה שהיא תמדיה בחלמוד תורה אינה פטור בין' המצואות, והוקא במצוה שאינה תמדיה בחלמוד תורה אין' פטור בין' המצואות,

תורה שירה פטור.
תורה שירה פטור.

תירץ

סבטו קבע, שנאמ' בסוכות השבו' גוי, וב' הרמב"ם. סבטו קבע, שנאמ' בסוכות השבו' גוי, וב' הרמב"ם.